

1. Diễn văn và bức tâm thư

Lời nói đầu

ƯỚC VỌNG, số 1, mùa Hè 1968, trang 4

Người ta thường nói: “Hy vọng làm cho con người bùng sống”.

Nếu sự ngang trái của cuộc đời ô trọc này làm cho ta chán chường rún chí thì, những ước mong thầm kín, những hoài bão khiêm tốn làm cho chúng ta phấn khởi và tin tưởng.

Trong ý niệm đó, chúng ta có quyền hy vọng và mơ ước.

Riêng chúng tôi không dám mơ ước xây đắp những lâu đài nguy nga tráng lệ hay tạo dựng những gì cao xa vĩ đại. Chúng tôi chỉ mơ ước những gì vừa giản dị vừa tầm sức của mình.

Chúng tôi cũng không mơ ước để ấp ủ trong lòng. Chúng tôi mơ ước để được nói lên những ước mơ của mình.

Bởi vậy tập san ƯỚC VỌNG ra đời.

Mục đích và chủ trương Ước Vọng rất đơn giản, có thể tóm tắt như sau:

- Cải thiện đời sống cũ đã lỗi thời để xây lại đời sống mới thích hợp với trào lưu tân tiến khoa học một cách thiết thực và hợp lý.

- Sưu tầm và phổ biến những tinh hoa của dân tộc và một vài khía cạnh văn minh của nước ngoài.

- Gây cơ hội thuận tiện để trao đổi quan điểm và học hỏi lẫn nhau.

- Tạo môi trường thích hợp để gây cảm thông vì chúng tôi nghĩ: một khi tách rời khỏi sự chi phối của quyền lợi thực tế hàng ngày để suy tư, để “làm văn hóa” thì chúng ta dễ thông cảm dễ gần gũi nhau hơn. Đó là điều rất cần thiết để xây dựng.

Diễn văn

Thành thật và dám nói thực dù phải nói lên một sự thực sống sượng: có thể mới mong xây dựng được.

Nội dung tập san chắc chắn không dồi dào vì:

Ban biên tập gồm toàn những cây bút mới mẽ, còn bỡ ngỡ trước sự sinh hoạt văn nghệ. Phần lớn bài vở chỉ chú trọng đến các sinh hoạt và thực trạng của xã hội Chăm, sưu tầm, tìm hiểu văn cổ và ca dao tục ngữ Chăm. Còn lại phần dịch thuật và sưu tầm các tài liệu giáo dục, khoa học, lịch sử... [chưa có ai đảm trách].

Thành phần biên tập viên toàn là người Chăm. Chúng tôi tin rằng Việt ngữ của chúng tôi có thể không phải là màu sắc ngôn ngữ của người Việt. Song chúng tôi nghĩ: “Điều quan hệ không phải là sự thành công mà chính là sự cố gắng”.

Con đường mà chúng tôi đi là góp phần phục vụ xã hội và dân tộc. Cuộc hành trình hẳn sẽ vất vả và nhiều chông gai, nhưng chúng tôi vẫn tin tưởng ở sự cố gắng của mình và sự giúp đỡ khích lệ chân thành của những người có thiện cảm đối với Ước Vọng. Chính niềm tin này làm chúng tôi yên lòng tiến bước.

Diễn văn

của ông Quản đốc Trường Trung Học An Phước

ƯỚC VỌNG, số 1, mùa Hè 1968, trang 7

(Đọc nhân dịp lễ phát phần thưởng cuối niên học 67-68)

Thành Phú Bá

Kính thưa ông Phó Tỉnh trưởng, đại diện Trung tá Tỉnh trưởng,

Kính thưa ông Dân biểu đơn vị I Ninh Thuận,

Kính thưa quý vị quan khách,

Đây là lần thứ hai, kể từ ngày thành lập Trường Trung

Diễn văn

Học An Phước, chúng tôi được hân hạnh đón tiếp quý vị tại căn phòng nhỏ hẹp này, trong niềm vui sướng của một buổi lễ tốt nghiệp học.

Buổi lễ hôm nay được diễn ra trong khung cảnh tương bưng của một ngày đại hội, song chắc quý vị đều cảm thấy một cái gì đặc biệt nơi đây, cái đặc biệt của một tổ chức đơn sơ của một trường trung học nhỏ bé, chỉ mới ba tuổi trưởng thành.

Nhưng cái vinh dự lớn lao hơn hết cho chúng tôi là buổi lễ này lại được đặt dưới sự chủ tọa danh dự của ông Phó Tỉnh trưởng, đại diện Trung tá Tỉnh trưởng, cùng sự tham dự quý hóa của ông Dân biểu, quý vị Ty trưởng, Hiệu trưởng và đông đảo Phụ huynh học sinh.

Sự hiện diện của quý vị đã nói lên sự cảm tình đặc biệt hiếm có, một ý chí xây dựng nền giáo dục tốt đẹp cho thanh thiếu niên thiếu số và cũng là một biểu hiệu cho sự cộng tác chặt chẽ giữa chính quyền, gia đình và học đường. Hơn nữa, đây cũng là một cơ hội để quý vị trực tiếp khen thưởng các học sinh xuất sắc về học lực, hạnh kiểm, sinh hoạt học đường, cũng như quý vị gián tiếp khích lệ các học sinh chưa có vinh dự lãnh thưởng năm nay để cùng nhau nỗ lực tranh đua học tập trong năm tới.

Trước sự ân cần chăm sóc và sự lưu tâm xây dựng học hành con em mà quý vị thể hiện hôm nay chúng tôi vô cùng cảm động, mang nhiều khích lệ trong nghiệp vụ đào tạo các thế hệ thanh thiếu niên lành mạnh cho quốc gia dân tộc. Những phần thưởng tinh thần lẫn vật chất do trung tá tỉnh trưởng và quý vị ban cho học sinh trong buổi lễ hôm nay, quả là những ân huệ quý báu, nó sẽ liên hệ mật thiết với sự trưởng thành của Trường Trung Học An Phước này.

Kính thưa ông Phó Tỉnh trưởng, đại diện Trung tá Tỉnh trưởng,

Kính thưa quý vị,

Nhìn vào thực trạng xã hội, nhất là xã hội của đồng bào

Diễn văn

thiếu số, còn rất nhiều phức tạp, nhiều chậm tiến, hẳn quý vị nhận rằng sứ mạng giáo dục đối với họ thật là cần thiết, cấp bách nó đòi hỏi sự cộng tác của tất cả mọi người có thiện chí để giải quyết một vấn đề vốn đã mang nhiều liên hệ với tương lai dân tộc. Có giáo dục, người dân thiếu số mới tiếp thu được tinh thần khoa học mà quên dần sự mê tín dị đoan, một con bệnh ngặt nghèo, đã trì hãm bước tiến của họ từ ngàn xưa. Có giáo dục, người dân mới hiểu và chấp nhận các đường lối, chính sách xây dựng của chính phủ, hầu nâng cao dân trí, mức sống, tiến đến chỗ cảm thông hòa đồng dân tộc vĩnh cửu.

Trường Trung Học An Phước chính là một trong những nơi thuận lợi cho việc giáo dục con em thiếu số tỉnh nhà, góp phần đắc lực vào sự thực thi chính sách nâng đỡ đồng bào thiếu số của chính phủ.

Nhận thức rõ vai trò quan trọng đó, nên trong ba năm qua, chúng tôi đã đem hết thiện chí, cố gắng kiến tạo cho trường An Phước có một cơ sở vững vàng, mặc dù đã gặp nhiều trở ngại, khó khăn do hoàn cảnh gây ra. Từ ngày đầu thành lập, chúng tôi đã phải đi mượn từng chiếc ghế học sinh, từng cái bàn thầy giáo, hôm nay [học] phòng này, ngày mai học [phòng] khác. Chúng tôi rất vui sướng đã biến cải được bộ mặt nghèo nàn đó bằng bộ mặt lành lặn, sáng sủa hơn như ngày hôm nay.

Một điều làm cho chúng tôi khổ tâm nhất là tình trạng thiếu nhân viên giúp việc hiện tại của trường. Ngoài một ông quản đốc phải kiêm nhiệm đủ mọi phần hành giám thị, thư ký, tùy phái... trường chúng tôi không có đến một lao công để trông coi trường sở trong dịp nghỉ, dịp hè. Nhìn những ngôi nhà ngang dọc trong khuôn viên trường An Phước, có thể người ta hiểu rằng ở đây phải có nhiều nhân viên để trông coi chăm sóc, song chẳng có một ai, chỉ có các em nhân viên học sinh 12 - 13 tuổi, tự điều khiển lấy nhau, tự tổ chức sinh hoạt với nhau trong tinh thần tập thể tự giác. Những ngôi nhà ngang dọc đó và ngay cái dãy nhà mới còn đang dở dang phía trước mặt quý vị, cũng chính do bàn tay

Diễn văn

nhỏ bé của các em học sinh tạo dựng, dùng làm nơi ăn chốn ngủ tạm thời trong thời gian theo học. Nhờ việc nội trú tự túc tại đây học sinh tránh khỏi việc đi lại xa xôi từ các ấp đến trường, bảo vệ được sức khỏe và tiết kiệm thì giờ để học hành.

Đặc biệt, ngoài thì giờ học tập tại lớp, học sinh còn được các chuyên viên cán bộ chỉ bảo thực tập về trồng trọt, chăn nuôi, sinh hoạt gia đình trong tổ chức 4T, và các bạn thanh niên thiện chí Chăm hưởng dẫn học tập bổ túc văn hóa, giúp ích rất nhiều trong việc mở mang kiến thức cho các em. Chính nhờ phần bổ túc chương trình: vừa học vừa chơi này, học sinh đã gặt hái nhiều tiến bộ rõ rệt về mặt học vấn và phát huy tinh thần tập thể tự giác.

Tuy nhiên, bao nhiêu những thành quả đạt được hầy còn quá ít đối với sự đòi hỏi của một trường trung học trẻ tuổi, đang cần nhiều sự giúp đỡ và điu dắt trên con đường xây dựng và phát triển. Chúng tôi chỉ còn tin tưởng ở mình và tấm lòng quảng đại, cao thượng của quý vị như đã và đang ưu ái dành cho trường, để mang lại hy vọng cho Trường Trung Học An Phước, một tương lai sáng lạn hơn.

Nhân dịp này, chúng tôi cũng không quên nhắc đến những công ơn, những ân huệ của trung tá tỉnh trưởng, đã trợ cấp vật liệu xây cất trường ốc, chấp nhận cho quân lực đồng minh trợ giúp học phẩm, vật dụng cho học sinh, đại úy quận trưởng An Phước luôn luôn ân cần săn sóc đến trường, ông hiệu trưởng Duy Tân đã từng giúp đỡ về hành chánh, chuyên môn, kế toán... cùng đông đảo các bạn công chức, phụ huynh học sinh và nhất là các em học sinh thiện chí đã luôn luôn sẵn sàng hợp tác và nhiệt tình giúp đỡ trường trong mọi sinh hoạt.

Quý vị chính là những ân nhân, những người mang cái vinh dự đã góp phần vào việc tô bồi nền văn hóa dân tộc nói chung và sự khai tâm mở trí cho đồng bào thiểu số địa phương nói riêng.

Kính thưa quý vị,

Diễn văn

Đến đây, chúng tôi xin mạn phép quý vị để nhấn nhủ với các em học sinh vài điều.

Các em học sinh thân mến,

Trong giờ phút cuối cùng của niên học, tôi biết nói gì với các em! Những điều tôi muốn nói hôm nay chính là những điều mà thầy cô đã giảng cho các em hằng ngày rồi. Bây giờ là lúc các em phải kiểm điểm lại những thành quả trong suốt niên học. Những em nào đã tỏ ra cố gắng học hành, biết trau dồi phẩm hạnh dĩ nhiên sẽ được tưởng thưởng xứng đáng. Còn các em nào chưa có vinh dự lãnh thưởng hôm nay thì hãy lấy đó làm hy vọng để cố gắng hơn lên trong năm tới.

Nhìn chung kết quả cuối năm, tôi phải khen ngợi các em đã tỏ ra có tinh thần kỷ luật tự giác cao, biết tranh đua học tập, hăng hái tham gia công tác học đường. Chính nhờ sự chăm chỉ học hành, tích cực kiến tạo trường ốc mà ngày hôm nay, không những các em đã có ngôi trường khang trang ngôi học, có những dãy nhà ấm cúng, tiện nghi để lưu trú, mà còn được sự tưởng lệ xứng đáng của chính quyền và các bậc phụ huynh như trong buổi lễ hôm nay. Như vậy đủ chứng tỏ cho các em thấy giá trị của bài học về sự cố gắng và siêng năng làm việc.

Những kết quả tốt đó, các em cần phải biết nuôi dưỡng và phát huy mạnh mẽ hơn nữa trong tương lai để đem lại một niềm tin tưởng hoàn toàn cho các bậc phụ huynh và những người đang kỳ vọng nhiều nơi các em.

Tôi nhắc nhở thêm cho các em nhớ rằng: không nên phung phí ba tháng hè một cách vô ích. Ngoài thì giờ coi lại bài vở, chuẩn bị cho niên học mới, các em phải biết giúp đỡ gia đình, vui vẻ tham gia công tác xây dựng thôn ấp. Các em làm được những điều ấy thì chính các em đã góp phần vào việc kiến thiết xứ sở rồi vậy.

Diễn văn

Tôi cầu chúc các em thành công và hưởng một mùa hè đầy thích thú.

Kính thưa ông Phó Tỉnh trưởng, đại diện Trung tá Tỉnh trưởng,

Kính thưa quý vị,

Đến đây, chúng tôi không dám lợi dụng thêm thì giờ quý báu của quý vị và kéo dài sự hồi hộp của một số học sinh dưới kia đang náo nức chờ đợi giây phút được đón nhận những món quà thưởng trao từ bàn tay quý vị. Vậy, một lần nữa, chúng tôi xin đại diện ban giáo sư, toàn thể nam nữ học sinh, chân thành cảm tạ ông phó tỉnh trưởng, đại diện trung tá tỉnh trưởng và liệt quý vị đã mang lại cho chúng tôi một vinh dự lớn lao hôm nay.

Trân trọng kính chào quý vị./-

Bức thư

của ông hiệu trưởng Trường Trung Học An Phước gửi
sinh viên học sinh Chàm

ƯỚC VỌNG, số 2, năm 1971 trang 2 - 4

Các anh chị thân mến,

Đặc san Trung Học An Phước, “Ước Vọng” số 1 đã đến tay các anh chị cách đây hơn một năm. Hôm nay “Ước Vọng” số 2 lại đến với các anh chị.

Sở dĩ “Ước Vọng” số 2 mãi hôm nay mới ra lò là vì gặp nhiều trở ngại, nhất là về phương diện vật chất, vì đặc san không có chủ đích thương mại. Mong các anh chị thông cảm về sự chậm trễ này.

Về hình thức và nội dung, “Ước Vọng” số 2 có phần thay đổi cho phù hợp với một đặc san một trường trung học. Đa số các bài vở đều do học sinh viết. Mục đích là để các em có cơ hội tập suy nghĩ, tập viết lách và phát huy năng khiếu văn nghệ của mình. Để nội dung thêm phong phú, “Ước Vọng” số 2 cũng đăng những bài do những vị gửi đến.

Diễn văn

Tôi hân hạnh giới thiệu cùng các anh chị “Ước Vọng” số 2, mong rằng các anh chị hân hoan đón nhận nó.

Ngoài ra ban biên tập hân hạnh mong được đón nhận các bài vở do các anh chị sinh viên học sinh trong tỉnh cũng như ngoài tỉnh gửi đến cho Ước Vọng số tới sắp ra một ngày gần đây.

Các anh chị thân mến,

Nhân đây, ngoài phần giới thiệu “Ước Vọng” số 2, tôi xin có đôi lời tâm sự cùng các anh chị.

Điều mà tôi muốn nói trước tiên với anh chị là niềm vui sướng vô biên của tôi trước sự tiến bộ rõ rệt của người Chăm về nhiều mặt.

Nếu đi ngược dòng thời gian cách đây vào khoảng 15 năm ta thấy gì? Một xã hội chậm tiến với những mê tín dị đoan, với những tập quán rườm rà, với những quan niệm hẹp hòi và lệch lạc về hôn nhân và học vấn, với một tình trạng kinh tế quá nghèo nàn khiến mỗi năm chỉ vọn vẹn có một vài người theo học ở bậc trung học.

Nhìn lại thực trạng xã hội Chăm ngày nay ta thấy lạc quan nhiều. Những tập quán hủ lậu dần dần bị đào thải, những quan niệm rộng rãi và đứng đắn về hôn nhân cũng như về học vấn được lần hồi chấp nhận. Cứ nhìn vào số học sinh Chăm hiện nay ta cũng đủ thấy có sự tiến bộ rồi.

Tại Ninh Thuận, trong niên khóa 1970-1971, có tới 740 học sinh Chăm theo học tại các trường trung học công lập và tư thục. Số học sinh trung học Chăm sẽ còn tăng nhiều trong tương lai.

Ngoài ra, ở Ninh Thuận, hoàn cảnh rất thích hợp cho sự phát triển giáo dục sắc tộc. Đã có sẵn một trường trung học dành cho các em sắc tộc hằng năm thu nhận 120 em học sinh. Đó là Trường Trung Học An Phước hiện tọa lạc tại Phan Rang trên phần đất của Ty Phát Triển Sắc Tộc Ninh Thuận. Lại có một ký túc xá do Bộ PTST (Phát Triển Sắc Tộc) quản trị nuôi ăn 250 học sinh theo học tại các trường trung học công lập và tư thục tại Phan Rang. Ngoài ra Trung

Diễn văn

Tâm Văn Hóa Chàm là chỗ tá túc thuận tiện cho một số đồng học sinh sắc tộc nữa. Trung tâm này trong tương lai sẽ thu nhận thêm nhiều học sinh nữa.

Với số học sinh trung học hiện hữu, với những phương tiện thuận lợi hiện có tôi tin rằng nền giáo dục sắc tộc tại Ninh Thuận sẽ phát triển mạnh mẽ. Đó là niềm hy vọng của mọi người Chàm.

Một khi sự giáo dục con em sắc tộc được đẩy mạnh thì xã hội người Chàm sẽ tiến bộ thêm lên vì sự hiểu biết là một quyền uy có thể giúp cho ta tự biến đổi mình và đồng thời biến đổi người khác nữa.

Nếu chấp nhận quan điểm này, tôi mong các anh chị lấy nó làm phương châm tiến thân. Nói cách khác, tôi mong các anh chị cố gắng học hành để góp phần vào sự tiến bộ của đồng bào chúng ta. Tôi cầu chúc các anh chị thành công và tôi đặt nhiều kỳ vọng nơi các anh chị.

Như tôi đã nói ở phần trên, nhìn vào thực trạng xã hội Chàm, tôi cảm thấy lạc quan, nhưng trên một khía cạnh khác, tôi không khỏi thấy khát vọng. Tình trạng chia rẽ ngày càng trầm trọng là một nguy cơ cản trở sự tiến bộ của dân tộc. Sự chia rẽ đó phát xuất từ nguyên nhân chân chính cũng có và từ nguyên nhân giả tạo cũng có. Chẳng hạn sự xung đột giữa đạo Bàni và Islam vừa có nguyên nhân chân chính thuần túy tôn giáo vừa có nguyên nhân giả tạo do sự quá khích nông nổi và do sự lạm dụng của một số người muốn dùng tôn giáo làm phương tiện tiến thân củng cố địa vị. Nếu hai bên chịu nhường nhịn nhau, ngồi lại đối thoại thân hữu, cùng nhau tìm một lối thoát hợp lý thì tôi tin rằng sẽ ổn thỏa.

Còn những sự xung đột khác giữa nhóm này với nhóm nọ thì một phần do hoàn cảnh thời cuộc tạo một phần do sự bất đồng ý kiến hoặc do sự bất mãn cá nhân. Tôi tin rằng nếu chúng ta thường xuyên đối thoại với nhau, tỏ ra cởi mở và rộng rãi, khắc phục được lòng tự ái và ích kỷ cá nhân thì những sự xung đột sẽ lần hồi suy giảm để cuối cùng đi đến thông cảm hoàn toàn.

Diễn văn

Lá thư hè

của hiệu trưởng Trường Trung Học Pô Klong
ƯỚC VỌNG, số 03 Năm 1971, trang 5 - 6

Các em thân mến,

Mùa chia tay lại một lần nữa đến với các em, lạnh lùng tàn bạo.

Những ngày sống gần nhau dưới mái trường thân yêu đã lặng lẽ trôi qua để lại những kỉ niệm vui buồn in đậm trên nét mặt.

Người ta thường nói: không có một sự xa cách nào mà không buồn, dù đó là một sự xa cách mong muốn nhất. Lại nữa, những sinh hoạt tập thể thân hữu tại trường là những sợi dây ràng buộc chặt chẽ các em càng khiến các em buồn hơn nữa khi phải xa thầy cách bạn. Thầy chia sẻ nỗi niềm tâm sự đó với các em.

Nhưng các em ạ, Trường Trung Học Pô Klong là nơi các em hẹn hò gặp gỡ nhau trong 3 tháng hè. Tại đó, các em sẽ tâm sự với nhau, vui đùa với nhau để quên đi nỗi buồn xa cách. Cũng tại đó, các em sẽ thực hiện những công tác hữu ích chung.

Trong niên học 71-72 sắp đến, các em lại phải tá túc tại một ký túc xá riêng, ký túc xá hiện thời sẽ dành lại cho các em theo học tại các trường trung học Phan Rang sắp được điểu hành.

Nhưng ký túc xá thực thụ của trường ta chỉ vỏn vẹn gồm mấy dãy nhà gỗ. Còn phải làm nhà bếp phòng ăn và nhà cầu. Bao nhiêu công tác đang chờ bàn tay đóng góp của các em. Dĩ nhiên công việc này là của Cơ Quan Phát Triển Sắc Tộc. Tuy nhiên, với cương vị đại diện ban giám đốc nhà trường, thầy cũng kêu gọi các em đóng góp vào công tác chung để sau này các em có nơi sinh hoạt thuận tiện.

Ngoài ra, ngoài công việc giúp đỡ gia đình các em cũng nên tham gia những công tác xét thấy bổ ích đối với đồng

Diễn văn

bào xã ấp.

Các em còn nhỏ, tâm hồn còn trong trắng, hồn nhiên, đừng suy nghĩ những điều người lớn nghĩ mà sinh ra chán nản buồn rầu. Cách xưa đẩy sự chán chường hữu hiệu nhất là làm việc. Chẳng những thế, các em lại còn thấy vui và tin tưởng nữa.

Các em cũng nên tránh những thành phần bê tha học đòi bệnh hoạn của thời đại như hút thuốc, cờ bạc, du đãng...

Các em đừng bắt chước một số người chỉ biết chỉ trích người này, than phiền người nọ mà sinh ra bi quan chán nản, mà ngược lại chỉ nên tự soi rọi mình và tự hỏi mình đã làm được gì hữu ích?

Các em nên thực tế, đừng viễn vông mơ mộng. Được như vậy, các em sẽ thành công.

Mỗi người tùy theo cương vị của mình mà đóng góp vào công việc xây dựng xã hội. Các em đừng nghĩ xa hơn và làm những việc lớn hơn bởi vì, nếu như vậy các em dễ bị thất vọng rồi sinh ra chán nản.

Cuối cùng thầy cầu chúc các em những ngày nghỉ hè vui vẻ và hữu ích.

Thầy cũng chuyển lời thăm hỏi ân cần đến phụ huynh các em.

Hiệu trưởng Trường Trung Học Pô Klong./-

Diễn văn

của ông hiệu trưởng đọc trong buổi lễ khánh thành

Trường Trung Học Pô Klong

ƯỚC VỌNG, số 03, Năm 1971, trang 64 - 66

Kính thưa Thủ Tướng,

Kính thưa quý vị Tổng Trưởng,

Kính thưa Quý vị quan khách,

Trong suốt tám tháng dài nóng lòng chờ đợi, hôm nay

Diễn văn

đồng bào sắc tộc từ các ấp xa xôi hơn hờ đến mừng ngày lễ khánh thành Trường Trung Học Pô Klong là nơi khai tâm mở trí cho con em sắc tộc.

Thật là một vinh dự lớn lao và niềm vui sướng vô biên cho đồng bào sắc tộc chúng tôi vì buổi lễ hôm nay lại được đặt dưới quyền chủ tọa danh dự của thủ tướng.

Sự hiện diện quý báu của thủ tướng nói lên đầy đủ nhất sự quan tâm ưu ái đặc biệt mà chính phủ luôn luôn dành cho đồng bào sắc tộc. Nó còn nói lên sự quyết tâm phát triển sắc tộc của chính phủ, nhất là trên địa hạt giáo dục và văn hóa.

Kính thưa thủ tướng, kính thưa quý vị,

Với niềm tin tưởng vào chính sách nâng đỡ, đặc biệt của chính phủ đối với đồng bào sắc tộc, chúng tôi kính trình thủ trưởng diễn trình xây cất nhà trường – Trường Trung Học Pô Klong và bày tỏ nguyện vọng của giới phụ huynh học sinh sắc tộc tại tỉnh nhà.

Trường trung học này trước kia gọi là Trường Trung Học An Phước, một ngôi nhà quận nhỏ bé tính đến nay được 6 tuổi trưởng thành. Vì tình trạng an ninh, trường này đã được Bộ Giáo Dục cho dời về thị xã Phan Rang bằng văn thư số 3497/ GD/ TCTT ngày 9. 5. 1970

Tại đây, trường thiếu thốn về mọi mặt, nhưng nhờ sự sốt sắn của chính quyền địa phương dự án xây cất trường đã được thành hình.

Nhà trường đã phối hợp với phụ huynh học sinh tổ chức các đêm văn nghệ lưu động tại các ấp Chàm để gây quỹ xây cất. Kết quả được một số tiền là 1.500.000\$00. Sau đó Bộ Giáo Dục cấp một ngân khoản 1.200.000\$00 để xây hai phòng học. Bộ PTST cũng trợ cấp theo đơn xin của Hội PHHS 300.000\$00; Hội Đồng Tỉnh Ninh Thuận trợ cấp thêm 1.400.000\$00. Tổng cộng số tiền trên là 4.400. 000\$00.

Ty Kiến Thiết phụ trách hồ sơ kỹ thuật và chương trình xây cất đã thực hiện theo lối quan quản ngân khoản do Bộ

Diễn văn

Giáo Dục và Hội Đồng Tỉnh Ninh Thuận trợ cấp dùng vào việc đấu thầu vật liệu, còn số tiền 1.500.000\$00 do đồng bào sắc tộc đóng góp dùng để trả tiền công xây cất.

Hội PHHS đứng ký hợp đồng thầu công và thanh toán tiền bạc. Như vậy phí tổn xây cất 5 phòng học đúc để dự trữ lên lầu của Trường Trung Học Pô Klong là 4.100.000\$00.

Trường đã khởi công xây cất ngày 1. 12.1970 và vừa hoàn tất đúng vào ngày lễ khánh thành hôm nay.

Ngôi trường khang trang này được thành hình là nhờ sự giúp đỡ tận tình của đại tá tỉnh trưởng đã luôn luôn lưu tâm nâng đỡ đồng bào sắc tộc tại địa phương. Chúng tôi xin chân thành cảm tạ đại tá tỉnh trưởng về sự nhiệt tình ấy.

Chúng tôi cũng xin cảm ơn ông chủ tịch và quý nghị viên hội đồng tỉnh đã vui lòng cấp cho chúng tôi một số tiền to tát. Ngoài ra, chúng tôi cũng xin cảm ơn thiếu tá quận trưởng An Phước, thiếu tá trưởng Ty PTST, ông chủ tịch HỒCĐST tỉnh Ninh Thuận, ông trưởng Ty Kiến Thiết, các cấp chính quyền xã ấp Chàm, quý vị hiệu trưởng và giáo chức các trường tiểu học Chàm đã tích cực giúp đỡ chúng tôi trong công tác xây cất ngôi trường sắc tộc này.

Kính thưa thủ tướng, kính thưa quý vị,

Trong thời gian xây cất, thể theo nguyện vọng của đồng bào sắc tộc, Bộ Giáo Dục đã chấp nhận cho đổi tên trường An Phước thành trường PÔ KLONG bằng nghị định số 202/GD/KHPC/NĐ ngày 15-2-1971. PÔ KLONG là danh xưng của một vị vua Chàm đã có nhiều công đối với dân chúng vùng Ninh Thuận. Sự chấp nhận đổi tên trường nói lên cái quyết tâm phát triển nền giáo dục sắc tộc tại địa phương của chính phủ.

Trường Trung Học PÔ KLONG hiện nay là trung học ĐIC. Nguyện vọng tha thiết nhất của đồng bào sắc tộc chúng tôi là Trường này sớm được nâng thành trường trung học ĐIIC. Nhưng hiện nay chúng tôi chỉ có 5 phòng học, trong tương lai chúng tôi mong được Bộ Giáo Dục xét rộng

Diễn văn

rãi cấp ngân khoản xây thêm phòng học và trang bị một phòng thí nghiệm hiện chưa có.

Đồng bào sắc tộc chúng tôi vốn chậm tiến cần được phát triển mạnh về học vấn. Do đó công tác giáo dục đối với chúng tôi thật cần thiết và tối quan trọng.

Kính thưa thủ tướng, kính thưa quý vị,

Đến đây chúng tôi xin đại diện đồng bào sắc tộc tỉnh Ninh Thuận, một lần nữa kính xin tỏ lòng tri ân sâu xa lên thủ tướng đã đến chủ tọa buổi lễ khánh thành Trường Trung Học PÔ KLONG. Chúng tôi hy vọng rằng buổi lễ hôm nay đánh dấu sự trưởng thành của nền GDST tại tỉnh nhà và hứa hẹn nhiều kết quả GD tốt đẹp trong tương lai.

Trân trọng kính chào thủ tướng và quý vị./-

Lá thư

của ông hiệu trưởng

Trường Trung Học Pô Klong Ninh Thuận

ƯỚC VỌNG, số 04, năm 1972, trang 3, 7

Nguyễn Văn Tỷ

Các em học sinh thân mến,

Năm nay, cũng như mấy năm trước, trường cố gắng lắm mới cho ra mắt cho các em tập đặc san này để các em có dịp biểu lộ năng khiếu văn nghệ của mình. Thầy ước mong đặc san này sẽ mang đến cho các em những niềm vui chân thành của tuổi trẻ ham học hỏi và thích tìm tòi.

Nhìn lại quá khứ, chắc các em cũng đã thấy nhà trường lúc nào cũng cố gắng vươn lên, và đương đầu với nhiều khó khăn để tiến đến sự sinh hoạt bình thường. Mặc dầu không có đến một giám thị hay nhân viên văn phòng, từ ngày thành lập trường đến nay, các em vẫn được hưởng dẫn chu

Diễn văn

đáo trong mọi địa hạt sinh hoạt: văn nghệ thể thao, du ngoạn, cắm trại cũng như học vấn. Sở dĩ được như vậy là nhờ một phần các em có tinh thần kỷ luật tự giác cao độ, và phần đông các em đã ý thức được giá trị của công tác tập thể. Thầy có lời khen ngợi các em. Chúng ta có quyền lấy làm sung sướng và hãnh diện [vì] cùng nhau nỗ lực xây dựng được một ngôi trường uy nghi này. Thầy chắc các em vẫn ghi lòng tạc dạ công ơn của những bậc đàn anh cũng như những cơ quan chính quyền đã chung vai góp sức để đem lại cho các em một thành quả tốt đẹp như ngày hôm nay. Nhưng niềm vui ấy sẽ chỉ là một tia sáng nhỏ bé lóe lên trong màn đêm dày đặc, nếu như các em không biết nỗ lực để thụ hưởng. Đúng thế, các em cần phải nỗ lực học tập, cố gắng trau dồi đức hạnh, siêng năng tập luyện thể dục để trở thành những học sinh giỏi, ngoan và khỏe mạnh. Như vậy là các em biết bảo vệ thanh danh trường học, và đồng thời các em đã mang đến cho trường cái vinh dự lớn lao là “đã đào tạo được những công dân tốt cho xã hội ngày mai”.

Lúc đó các em sẽ cảm thấy hãnh diện và vui sướng vô biên khi nói: *“Tôi là học sinh Trung Học Pô Klong”*.

Trong thời buổi loạn ly này, thời buổi mà tất cả thang giá trị đều bị đảo lộn, Thầy biết nhiều em đã ưu tư một khi nghĩ đến vấn đề xây dựng cho tương lai mình, và cũng đôi khi băng khuâng trước tình trạng phân hóa cực độ của xã hội hôm nay. Thầy thành thật chia sẻ “nỗi buồn thời đại” với mấy em đó, và xin có mấy lời khuyên nhủ các em như sau:

Trước hết thầy thấy các em có lý khi âu lo về tương lai của chính mình, vì với số tuổi của các em, các em đang đứng trước ngã ba đường rất hiểm nghèo: thiếu suy tính, các em tự dẫn thân vào con đường hư hỏng, đưa đến vực thẳm của cuộc đời các em. Chung quanh các em, có biết bao nhiêu “căn bệnh thời đại”, như phong trào “Hyppy” của sách báo, phim ảnh thiếu xây dựng, với tất cả sự xấu xa và suy đồi của nó, lúc nào cũng chờ chực, để lôi cuốn các em. Vì thế sự cố gắng vươn lên của một học sinh không khác gì hành động của người leo núi. Muốn lên cao thì phải gắng

Diễn văn

sức và chịu cực nhọc, nhưng muốn xuống dốc thì rất dễ, chỉ cần buông xuôi thì đã bị tuột xuống rồi...

Các em phải tin tưởng một cách dứt khoát rằng: chỉ có con đường học vấn mới đảm bảo được tương lai của các em. Ngày nào các em còn có thể theo đuổi sự học được, ngày đó các em phải đem hết tâm trí ra để chăm lo đèn sách, và đặc biệt là không phung phí thời giờ của tuổi thanh xuân, vì đó chính là gia tài quý giá nhất mà Thượng đế đã ban bố đồng đều cho tất cả các em làm vốn. Khi các em biết tổ chức công việc của mình và cố gắng thực hiện cho bằng được thời khóa biểu do chính các em lập ra, tự nhiên các em sẽ thấy thích thú vô song trước những công việc cần mẫn và chu đáo đã thực hiện. Sự làm việc sẽ xua đuổi những chán nản vu vơ hay sự mơ mộng viển vông của tuổi trẻ. Hôm nay các em là những học sinh ưu tú của trường, thầy chắc chắn rằng ngày mai các em sẽ là công dân ưu tú của xã hội. Những nỗ lực học hỏi trên ghế nhà Trường ngày nay, chính là những hạt giống tốt đã gieo vào lòng đất màu mỡ... Với sự chăm sóc chu đáo, hạt giống sẽ trở thành cây và đơm bông kết trái trong nay mai...

Tóm lại, công việc của các em hôm nay sẽ có tác dụng biến đổi hoàn toàn đời sống của các em trong ngày mai vậy.

Sau cùng, thầy cũng thấy các em có lý khi biểu lộ sự bàng khuâng trước tình trạng phân hóa cực độ của xã hội Chàm.

Riêng thầy, thầy cũng rất lấy làm buồn tủi cho tình trạng rách nát này. Nhưng thái độ của người hiểu biết là trong bất cứ một hoàn cảnh khó khăn nào, mình phải có một quan niệm riêng hầu tìm một giải pháp cho vấn đề. Theo thầy, tình trạng phân hóa không riêng ở xã hội người Chàm mà chung cho cả nước Việt Nam Cộng Hòa, một nước đang lâm vào cảnh chiến tranh tàn khốc kéo dài hơn 25 năm nay rồi. Ngoài những lý do chung do chiến tranh tạo nên, sự loạn ly của xã hội Chàm còn có một lý do đặc biệt là không còn

Diễn văn

tôn ti trật tự của thời xưa, vốn dĩ rất quý báu và cần thiết cho một xã hội chậm tiến. Vì thế, chúng ta mới chứng kiến những chuyện vừa khôi hài vừa bi thảm là những cá nhân tạo rối ren cho xã hội này thường nhân danh Dân Chủ và Tự Do (lẽ dĩ nhiên, họ hiểu lệch lạc ý nghĩa của hai chữ này). Một xã hội như vậy thì đương nhiên phải phân hóa và cắn xé lẫn nhau không vì lý do này cũng vì lý do khác. Cái nhìn tổng quát đó cũng đủ cho các em thấy rằng các em chưa đủ sức để “cứu giúp” hoặc để “băng khuâng” cho xã hội này. Như thế các em chưa phải có trách nhiệm gì cả. Bây giờ các em chỉ có bổn phận chăm lo đèn sách cho thật cần mẫn và chu đáo; các em hãy làm tròn bổn phận đó đi rồi hãy tự nhủ: “Tôi đã giúp ích cho xã hội này một cách tích cực đây!” Sau này khi các em trở thành “người lớn” rồi, tự nhiên các em sẽ thấy mình có trách nhiệm lớn lao đối với xã hội, và lúc đó, dù các em có ý trốn tránh, lương tâm các em cũng không cho phép.

Nói như vậy, thầy chắc các em chưa thỏa mãn hoàn toàn, vì cách đây ít lâu, có một vài em đến tận nhà thầy để than oán về những cảnh đau lòng đã xảy ra trong một vài ấp Chàm. Đối với các em đó, thầy cũng khuyên một cách thực tế và dứt khoát rằng: các em hãy lo học đi, và hãy xem như các em đứng gần chỗ dơ ứ thì tự nhiên phải nghe bốc mùi dơ ứ. Nếu các em thấy không thể chịu đựng được thì nên tạm xa lánh chỗ dơ ứ đó. Chỉ có thế thôi. Sự băng khuâng duy nhất của thầy là thầy e ngại sau này có một số em nào đó sẽ là đồng dơ ứ kia thì mới là hết thuốc để cứu chữa.

Để kết luận, thầy tha thiết khuyên nhủ các em hãy cố gắng làm tròn bổn phận của một học sinh tốt đối với học đường, cũng như đối với gia đình các em. Còn đối với xã hội, các em phải cố tránh xa những sự tranh chấp. Thường khi không lối thoát và chỉ đưa đến sự hiểm thù và diệt vong phi lý mà thôi.

Thầy mong các em tìm được sự thanh thoi vui thú của

Diễn văn

tuổi thanh xuân trong cuộc sống thật giản dị, không đua đòi, và biết quý trọng công việc bằng tay chân để tỏ rằng các em biết thương yêu gia đình và quê hương đau khổ của các em.

Thân ái chào các em.

Bức tâm thư

của ông hiệu trưởng Trường Trung Học Pô Klong

ƯỚC VỌNG, số 05, năm 1973, trang 3, 4, 4a, 4b, 4c, 4d và 71

Cùng các em học sinh,

Một năm thấm thoát trôi qua. Còn mấy ngày nữa, các em lại tạm rời ngôi trường thân yêu này để trở về dưới mái gia đình êm ấm bên cạnh cha mẹ và anh chị của các em. Không khí của những ngày bãi trường cũng như ngày nhập học, lúc nào cũng rộn rịp đầy phấn khởi. Cuối năm học các em vui vẻ hẳn có nhiều lý do: được lên lớp trên cũng có, được nghỉ ngơi trong ba tháng hè cũng có. Nhiều em lại vẽ sẵn một chương trình vĩ đại trong óc để thực hiện trong dịp hè sắp đến: nào đi du lịch Sài Gòn, nào học thêm sinh ngữ, nào học vẽ, nào chăm sóc mảnh vườn nhỏ hay mấy đám ruộng của gia đình. Các em nữ sinh lại mơ trau dồi thêm về nữ công gia chánh, hay sung sướng được dịp giúp mẹ làm việc nội trợ...

Trước khi các em chia tay nhau để trở về mỗi người một nẻo và sống theo mộng ước của mình, thầy xin mượn vài trang tờ báo *Ước Vọng* của các em để kiểm điểm lại tất cả công việc trong năm qua, và cũng để tỏ niềm mong ước của thầy nơi các em.

Trước hết chúng ta hãy cùng nhau kiểm điểm về kỷ luật học đường. Như thầy đã có dịp trả lời cho một “phóng viên báo chí” của trường ta, nhìn chung và so với học sinh các trường khác, học sinh Pô Klong vẫn tương đối khá. Nói như vậy không có nghĩa là thầy lấy làm thỏa mãn; thật ra thầy còn đòi hỏi nhiều cố gắng nơi các em nữa, các em phải là

Diễn văn

học sinh “gương mẫu” về kỷ luật chứ không thể chỉ là “khá” mà thôi. Đầu niên khóa, những học sinh nghỉ học không phép và những học sinh bị giáo sư đề nghị phạt lên đến con số “bốn mươi” mỗi tháng; nhưng cuối niên học con số ấy giảm xuống còn “bảy” hay “tám”. Như thế, đã có sự tiến bộ trong vấn đề kỷ luật học đường vậy. Tuy nhiên, có một vấn đề gần như nan giải, không riêng cho trường chúng ta, mà hầu hết cho các trường nội trú, là học sinh trú ngụ quá đông, vấn đề kỷ luật ban đêm (giờ học phòng, giờ ngủ, giờ chơi...) có ảnh hưởng rất nhiều đến kỷ luật học đường nói chung và kỷ luật từng cá nhân học sinh nội trú nói riêng. Ký túc xá hoàn toàn không đủ người trông coi giờ học đêm vì thiếu giám thị. Nhà trường cất cử một giám thị riêng để kiểm soát giờ học đêm, nhưng kết quả cũng chưa khả quan. Thầy chỉ biết nhấn mạnh nơi đây rằng nhà trường đã cố gắng và sẽ cố gắng làm hết bổn phận của mình trong việc duy trì kỷ luật, phần còn lại học sinh phải ý thức và tự giác bằng cách làm “cảnh sát” lấy nếu học sinh muốn thu thập tốt về học vấn cũng như về sự trau dồi đức hạnh ở trường này. Các em phải biết: *“Không ngọn gió nào giúp ích được cho con thuyền, nếu con thuyền đó không có bến.”*

Về học vấn, thầy xin nói ngay rằng có rất nhiều học sinh có trình độ khá, và cũng có nhiều học sinh có trình độ kém cỏi. Việc đó rất rõ khi lớp chín phải qua trung học Duy Tân trong mấy năm trước đây: Có một học sinh Pô Klông dẫn đầu các lớp học, và có một số khác lại “đội sổ” quanh năm. Đến đây, thầy xin mở dấu ngoặc để bày tỏ nỗi buồn của thầy khi thầy còn là giáo sư dạy ở trường Duy Tân, khi thấy hầu hết học sinh đứng chót là học sinh Chàm - lẽ dĩ nhiên, lại cũng có học sinh Chàm đứng nhất. Tuy có nhất, có chót, thầy cũng không vui được vì những học sinh kém quá nhiều, lại là do sự biếng nhác chứ không phải vì ngu dốt. Không bù vào mấy năm trước đây, cũng tại trường Duy Tân này, chỉ có vồn vẹn hai học sinh Chàm được vào học, nhưng học [sinh] đó là những học sinh lãnh thưởng từ lớp nhỏ cho đến lớp cuối! Và cũng chẳng bù vào, khi một nhóm

Diễn văn

sáu học sinh Chàm lần đầu tiên lên học trường Pháp ở Đà-lạt, chia phiên nhau dẫn đầu lớp, giữa những học sinh ưu tú có đủ quốc tịch Âu-Á. Nói thế, thầy chỉ muốn so sánh thế hệ trước với thế hệ này để cho các em tự kết luận lấy.

Về vấn đề xây dựng cho trường ốc, niên học vừa qua được xem như là một niên học đầy cố gắng phát triển: đã xây dựng được tám (8) phòng học và trồng được 1.200 cây lấy bóng mát. Đầu niên học nhà trường thật lúng túng trong việc giải quyết phòng học vì học sinh các lớp chín phải qua Trung Tâm Văn Hóa Chàm học tạm. Nhưng nhờ sự đóng góp tích cực của HPHHS nhà trường đã xây được 3 phòng học có thể dùng làm hội trường rất khang trang. Vào giữa niên học, qua sự vận động của ông dân biểu cựu hiệu trưởng trung học Pô Klong, nhà trường lại được thêm một ngân khoản là bốn triệu rưỡi, và đang xây 5 phòng lầu, hai cầu thang đúc. Như vậy vấn đề phòng ốc, một vấn đề đã gây nhiều sự lo âu khó khăn cho nhà trường cũng như cho phụ huynh học sinh, nay được giải quyết một cách tốt đẹp. Thầy hy vọng các em hiểu rõ những nỗ lực của nhà trường trong công việc xây dựng cho cơ sở này để ý thức được trách nhiệm của mình trong công việc gìn giữ và bảo vệ những thành quả đó.

Trong tương lai, trường của các em sẽ là trường trung học đệ nhị cấp, có từ lớp sáu đến lớp 12. Về niên khóa 1973 - 1974 sắp tới, nhà trường cũng đã làm thủ tục xin mở lớp 10 và đồng thời xin tăng cường giáo sư đệ nhị cấp. Như vậy song song với sự xây cất phòng học, nhà trường đã cố gắng phát triển về chiều sâu để cùng lúc làm đẹp làm tốt cho trường.

Thầy ước mong rằng các em sẽ cố gắng vươn lên để làm tròn bổn phận của những học sinh mầm non của thế hệ này, giống như những hàng cây xanh tươi tấn trở mạnh, thi đua với sự kiến trúc mới của các phòng lầu và sự tiến bộ nhanh chóng của các em.

Thầy vừa kiểm điểm lại một vài công tác trong năm qua cùng nói lên thiện chí của nhà trường trong vấn đề phát

triển cơ sở về mọi mặt.

Nhưng một ngôi trường khang trang đẹp đẽ, có những giáo sư tận tâm, kinh nghiệm chưa đủ; nếu học sinh không cố gắng học hành và trau dồi đức hạnh. Thầy xem như mọi nỗ lực của nhà Trường đều vô ích. Vậy vấn đề tiên quyết trong một trường học cũng là nhiệm vụ thiêng liêng của cơ sở giáo dục là đào tạo những công dân ưu tú cho xã hội ngày mai. Như thế sự thành công hay thất bại của nhà trường là do thành tích học vấn và đức hạnh của từng học sinh chứ không phải do kết quả nỗ lực về xây dựng vật chất. Thầy tưởng không thừa khi phải nhấn mạnh nơi đây rằng: thầy tha thiết mong mỗi ở các em không những cố gắng học tập, mà phải cố gắng trau dồi đức hạnh. Đúng ra, phải trau dồi đức hạnh trước rồi mới học tập sau, đúng theo câu châm ngôn "*Tiên học lễ, hậu học văn*". Vấn đề thứ tự trước sau trong câu châm ngôn trên cũng rất quan trọng. Trước tiên, cái "*lễ*" bao gồm tất cả đức hạnh của con người, và lễ dĩ nhiên cả kỷ luật trật tự...Đối với một học sinh không thể nào thiếu được nơi một người trẻ để trở thành công dân ưu tú trong tương lai. Cái "*lễ*" hiểu như thế, cũng là yếu tố tiên quyết đối với sự thành công trong đời học sinh. Học sinh nào thực hiện cho bản thân mình một kỷ luật sắc đá, một ý chí cương quyết, một mục tiêu rõ ràng, học sinh đó đã thành công một phần nữa trong sự học vấn của mình và hiện ngang tiến mạnh trên con đường sự nghiệp tương lai. Hơn nữa, cái "*lễ*" vẫn quan trọng hơn cái "*văn*". Nếu phải chọn lựa giữa một học sinh có đức hạnh mà học dở, và một anh học giỏi mà không có đức hạnh, thầy sẽ không do dự để chọn học sinh có đức hạnh mà học dở. Cái khả năng của một con người, trên thực tế của đời sống xã hội, chỉ có giá trị khi đi đôi với đạo đức. Thiếu đạo đức, con người có khả năng sẽ trở thành một mối lo âu và một tai họa của xã hội mà thôi. Ngược lại, một con người hoàn toàn thiếu khả năng, không giúp ích tích cực một việc gì được cho xã hội nhưng có đức hạnh vẹn toàn, người ấy cũng đã giúp ích được xã hội rồi đấy, giúp ích về phần tiêu cực, vì không có

Diễn văn

hành động phương hại đến xã hội là giúp ích xã hội vậy.

Cuối cùng, thầy có đôi lời khuyên các em về cách đối xử trong gia đình cũng như trong xóm làng khi các em phải trở về quê nhà trong ba tháng hè.

Tuổi trẻ là tuổi thích hoạt động, các em phải biết hướng sự thích thú của mình đến chỗ tốt. Nếu ở làng ấp có tổ chức công tác xã hội, lẽ dĩ nhiên các em nên tham gia vào những công việc hữu ích này một cách tích cực và vui vẻ. Ở gia đình các em phải tìm thú vui trong công việc tay chân để giúp cha mẹ sống giản dị là một đức tính cao quý của con người, nhất là giới thanh thiếu niên; từ lối ăn mặc, đi đứng đến cách đối xử của các em đều phải thật giản dị. Hình như thời đại này mắc phải một chứng bệnh khoe khoang cầu kỳ. Ở đầu xóm, chiều chiều thường gặp mấy chàng thanh niên tùm năm tùm ba ăn mặc thật chải chuốt, lịch sự, hoặc thật lập dị quái đàng để...bàn chuyện “*chính trị quốc tế*”! Lẽ dĩ nhiên những hạng người này thường lấy làm xấu hổ khi phải làm việc bằng chân tay chỉ thích hoạt động về tinh thần mà thôi. Đó cũng là một tệ trạng xã hội. Những học sinh cũng không thoát khỏi căn bệnh đó. Hè vừa rồi, thầy được hân hạnh gặp một số học sinh nghèo nhập vào nhóm thợ gặt để đi gặt thuê ở các ấp; thật là cả một vinh dự cho thế hệ này và cho riêng thầy!

Để kết luận, thầy xin mượn một câu danh ngôn mà khuyên nhủ các em: “*Hãy thích những gì mình làm, chứ không phải làm gì mình thích*”. Ở trường, các em phải thích thú và lấy làm hãnh diện được cha mẹ hy sinh cho đi học, trong lúc các em khác đồng lứa tuổi phải đi ở thuê, ở mướn. Sự chuyên cần, sự cố gắng hằng ngày phải mang đến cho các em một sự thoải mái về tinh thần vì đã làm tròn bổn phận, và đã gặt hái được kết quả tốt. Ở nhà các em phải sung sướng được sống gần gũi cha mẹ, anh chị em trong gia đình, được dịp “giúp đỡ” các thân quyến của mình cũng như tham gia vào công tác xây dựng làng xã. Các em luyện được tính nết ấy là các em đã thành công hơn một nửa trong đời

Diễn văn

học sinh của các em.

Nhân dịp này, thầy cũng xin gửi đến gia đình các em những lời thăm hỏi và chúc tụng tốt đẹp nhất của thầy.

Thân ái chào các em.

Diễn văn

Trang màu trắng
(white page)